

Adviesnota B&W

Nummer:	201400690	Vertrouwelijk?	Nee	Portefeuillehouder		Wethouder Wierenga I				
Datum:	13 januari 2014			Afgestemd met portefeuillehouder:		Nee				
Steller:	J.A. van Duivendijk	Openbaar?	Ja		S	P1	P2	P3	P4	
Telefoon:	0597-617585	Bijlagen	Nee	Akkoord						
Afdeling:	Samenleving	Website?	Nee	Bespreken						
		Persbericht?	Nee							
Extra paraaf:	Financiën			Soort nota		☒ Verkennend		☐ Definiërend		
Extra paraaf:	PPM (toegevoegd)					☐ Realiserend		☐ Afsluitend		
Extra paraaf:	Ruimte en Economie	Bespreken in MT?	Ja	Commissie						
Paraaf	Algemeen directeur	Bespreken in PPM?	Ja	Datum commissie						
		Bespreken in OR?	Nee	Datum raadsvergadering						

Onderwerp:

Huisvesting primair onderwijs

Voorstel:

1. Uitgangspunten vast te stellen bij herverdeling van beschikbare capaciteit voor de onderwijs-huisvesting gebaseerd op het accommodatiebeleidsplan: realisatie in bestaande gebouwen, oudste gebouwen eerst afstoten, clusteren en streven naar multifunctionaliteit en toekomstbestendig.
2. Een stappenplan vast te stellen t.b.v. de 1^e fase: 2014 en 2015. Dit stappenplan bespreken en op overeenstemming gericht overleg (OOGO) te voeren met de schoolbesturen.
3. Vast te stellen op welke wijze de financiële dekking van de 1^e fase dient plaats te vinden. Voor een deel is er dekking te vinden in a. bestaande "IHP-middelen" en b. bestaande kredieten. Ook kan hieruit een kredietaanvraag bij de raad voortvloeien.

Besluit:

Opmerkingen:

Onderwerp:

Huisvesting primair onderwijs

Voorstel:

1. De volgende uitgangspunten ten aanzien herverdeling en toewijzing van de huisvestingsvoorzieningen te hanteren:
  - a. vooraleerst realisatie in bestaande gebouwen met zo weinig mogelijke aanpassingen;
  - b. het aantal dislocaties reduceren;
  - c. onderwijsvoorzieningen zoveel als mogelijk te clusteren;
  - d. de oudste, minder adequate gebouwen bij voorkeur als eerste buiten gebruik stellen;
  - e. toewerken naar multifunctionele bestemming van voorzieningen; streven naar het komen tot integrale kindcentra. "Samen onder één dak" principe op de lange termijn (2014-2030).
2. Voor de 1e fase, 2014 tot en met 2015, een stappenplan vast te stellen aan de hand waarvan gekomen kan worden tot een eerste herverdeling van de capaciteit voor de huisvesting van het primair onderwijs 2014/2015 e.v.
Dit stappenplan bespreken en OOGO te voeren met de schoolbesturen.
3. Dekking/financieel:
  - a. Incidenteel vrijvallende "IHP-middelen" 2014 en 2015 aanwenden voor dekking van een deel van de hieruit voortvloeiende kosten.
  - b. De gereserveerde middelen/kredieten voor sanitaire ruimtes Viermaster en de M. Hardenbergschool met het oog op nader te nemen besluiten beschikbaar te houden.
  - c. Bij de uitwerking van het stappenplan komen tot besluiten over de wijze waarop de uit de herverdeling voortvloeiende kosten gedekt zullen gaan worden: dekking uit beschikbare middelen en/of door de raad te verlenen kredieten.

Inleiding:

Als gevolg van ontwikkelingen in leerlingaantallen ontstaat er op schoollocaties over- en ondercapaciteit. Met schoolbesturen vindt hierover bilateraal overleg plaats; echter in een herverdeling van onderwijscapaciteit heeft dit nog niet geresulteerd. Concrete stappen zijn echter wel wenselijk en noodzakelijk.

Soms is ook sprake van een verschil in benodigde groepsruimten en oppervlakte (m.n. In de Manne). Dit verschijnsel moet ook meegewogen worden; het is de wettelijke zorgplicht van de gemeente alle leerlingen passend en adequaat te huisvesten.

Belangrijk is daarbij om de (lange) termijn uitgangspunten in acht te nemen zoals ook verwoord in het concept accommodatiebeleidsplan. Doel daarvan is te komen tot toekomstbestendige, flexibel inzetbare, kwalitatief goede en duurzame voorzieningen c.q. gebouwen, rekening houdend met veranderende behoeften.

Beoogd effect

Gelet op de daling van het aantal leerlingen met ingang van de schooljaren 2014/2015 en 2015/2016 komen tot een efficiëntere verdeling van de huisvestingcapaciteit voor het

basisonderwijs, het reduceren van leegstand en dislocaties en het afstoten van oudere, minder functionele onderwijsgebouwen.

Op basis van een analyse van de huidige gebouwelijke situatie en de prognose van het aantal leerlingen is gekomen tot een aantal mogelijke scenario's, te weten:

- A. Leerlingen van De Braskörf op één locatie huisvesten aan de C. Jetseslaan in 2015
- B. Leerlingen van de Viermaster huisvesten op één locatie namelijk Lauwers in 2014
- C. Gebouw aan de Kielerbocht afstoten en slopen in 2015
- D. Leerlingen (vooral nog ca. 90-100) van de Mgr. Bekkersschool herhuisvesten in gebouw Straat Soenda in 2015
- E. School In de Manne herhuisvesten in het gebouw aan de Steenstraat in 2015; eventueel tijdelijk medegebruik ook in gebouw Kielerbocht m.i.v. 2014 en/of Steenstraat
- F. Gebouw Agaatlaan herbestemmen/ onttrekken aan onderwijs in 2015
- G. Leerlingen van de Westerschool op één locatie huisvesten in 2014
- H. Torenstraat afstoten en slopen in 2014
- I. Leerlingen van de M. Hardenbergschool onderbouw huisvesten in gebouw van de W. Monnereau in 2015; gebouw moet toekomst bestendig aangepast worden hiervoor
- J. Onderzoek naar de mogelijkheid tot afstoten c.q. terug leveren deel van het gebouw van de Noorderbreedte aan Acantus

Argumenten

1. *Uitgangspunten van de onderwijshuisvesting*

Op grond van de wet op het primair onderwijs moet worden voorzien in voldoende en adequate huisvesting; een neerslag hiervan is te vinden in de Verordening Voorzieningen Onderwijshuisvesting 2011.

- 1.a op de korte termijn kan als 1^e fase van de herhuisvestingsoperatie efficiencyslag gemaakt worden
- 1.b er kan een efficiency slag gemaakt met een relatief lage investeringskosten
- 1.c het clusteren van onderwijsvoorzieningen maakt dat huisvesting efficiënter, flexibeler en relatief goedkoper kan plaats vinden
- 1.d oudere gebouwen hebben vaak een lage boekwaarde en zijn minder functioneel
- 1.e dit is conform het gestelde hierover in het concept accommodatiebeleidsplan

2. *Een stappenplan voor de 1^e fase vaststellen*

- 2.1 Het leerlingenaantal van tien scholen is de afgelopen jaren gedaald; die van drie scholen neemt nog toe, wat knelpunten oplevert; namelijk zowel en boven- als ondercapaciteit in oppervlakte (zie bijlage 3).
- 2.2 De intentie is het aantal dislocaties te reduceren en voorzieningen samen te voegen; twee gebouwen worden gesloopt, en de kavels zo mogelijk herbestemd en vier onderwijsdislocaties opgeheven.
- 2.3 Minder adequate gebouwen als eerste afstoten: de twee voor de sloop beoogde gebouwen scoren in het NEND-onderzoek als laagste (zie bijlage 4).
- 2.4 Maatregel genoemd onder C: de kavel is goed te herontwikkelen en het gebouw heeft nog enkel glas. Het gebouw Straat Soenda is voorzien van nieuwe CV-ketels, leidingen, grotendeels vernieuwde daken en gemoderniseerde bovenlichten en dubbele beglazing.
- 2.5 Maatregel genoemd onder J: het schoolgebouw wordt gehuurd; gebouw is dusdanig samengesteld dat er zorgwoningen gemaakt kunnen worden van leegstaande ruimte.
- 2.6 Op grond van de verordening **Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO)** moet over de huisvesting van het onderwijs overleg gevoerd worden met de schoolbesturen.

- 2.7 Het aantal m2 leegstand van ruim 5.000 kan met ruim 2000 m2 gereduceerd worden; het genormeerde aantal lege lokalen daalt dan naar 16 i.p.v. 30.
3. *Dekking/financieel*
- 3.a Incidenteel vallen er gereserveerde "IHP-middelen" vrij zo lang er nog geen structurele bestemming aan is gegeven; voor een deel van de te schatten incidentele kosten is na goedkeuring dan ook dekkingen. Daarnaast worden IHP-middelen incidenteel gebruikt om de kosten van 1^e inrichting te dekken van scholen die groeien.
- 3.b Bedoelde destijds toegekende maar niet besteedde kredieten kunnen hier zo nodig ingezet worden voor alsnog noodzakelijk te achten renovaties van sanitaire ruimten.
- 3.c Pas na uitwerking van het stappenplan kan tot een goede afweging gekomen worden hoe de noodzakelijke kosten te dekken en de raad te vragen hieraan haar instemming te verlenen c.q. een krediet te verstrekken.

Kanttekeningen

- 1.a De leeftijd van een aantal gebouwen is/zal boven de 40 jaar komen (zie bijlage 2); in de gesprekken tussen de gemeente en schoolbesturen zal het item van vervanging en/of renovatie aan de orde komen in verband hiermee; de provincie inventariseert momenteel ook in het krimpgebied Oost-Groningen waar nauwe samenwerking tussen scholen en besturen moet gaan plaatsvinden als nieuwe rijksregelingen hiertoe nopen (met name het mogelijk afschaffen van de kleine scholen toeslag). Samenlopend met de herindeling van gemeenten kan het ook nodig zijn om samen met omliggende gemeenten plannen voor een herindeling te maken.
- 1.d In een aantal oudere gebouwen is inmiddels wel al opnieuw geïnvesteerd; bij voorbeeld in 1998 in het gebouw Kielerbocht, ten behoeve van de Viermaster. De resterende boekwaarden hiervan zullen of afgeboekt of opnieuw ondergebracht moeten worden in de begroting.
- 1.e Om de plannen in het accommodatiebeleidsplan te kunnen realiseren zijn omvangrijke vesteringen nodig; verstandig zou daarbij zijn te streven naar kwalitatief goede gebouwen met zowel een lange levensduur en een goed binnenklimaat als een langdurige economische waarde; de rijksnormen voor nieuwbouw mogen daarbij dan niet maatgevend zijn
- 2.3 A, B, D, E, G en I: Maatregelen leiden tot incidentele herhuisvestingskosten (zie bijlage 4).
- C. en H.: Sloop- en opleveringskosten van de kavels komen eenmalig ten laste van onderwijs; ook moeten de resterende boekwaarden in één keer worden afgeraamd; tenzij gebouwen een herbestemming kunnen krijgen; de kans daarop is niet erg groot.
- J: Op dit moment wordt het gebouw aan de Schoolstraat nog wel als adequate huisvesting gezien voor de bovenbouw van de M. Hardenbergschool, maar het betreft ook een ouder gebouw en met een terrein dat beperkingen kent. Op termijn (10 jaar) zal de huisvestingssituatie opnieuw bezien moeten worden.
- 2.5 Het huurcontract voor 40 jaar wordt opengebroken; mogelijk zal er een financiële compensatie nodig zijn van de gemeente aan Acantus.
- 3.a Voorbeeld: voor 2013 en 2014 wordt aanspraak gemaakt op een bedrag van afgerond € 25.000 voor uitbreiding van de 1^e inrichting op grond van de verordening.

Financiën

Het vaststellen van een stappenplan leidt nog niet tot financiële implicaties. Te zijner tijd, als tot uitwerking van het stappenplan gekomen wordt, zullen de financiële consequenties duidelijk worden en zullen hierover besluiten genomen moeten gaan worden.

Een 1^e indicatie is toegevoegd (zie bijlage 4).

Uitvoering

Aan de hand van bijgaand stappenplan zal de herverdeling van de capaciteit in overleg met de schoolbesturen nader uitgewerkt worden.. Er zal gestreefd worden naar overeenstemming met de besturen.

Communicatie:

Vindt plaats met alle betrokkenen zowel in- als extern.

Bijlagen:

1. Stappenplan
2. Totaal overzicht gebouwen met bouwjaar
3. Overzicht capaciteit en capaciteitsbehoefte betrokken scholen en meerjarenprognose diverse scholen
4. Overzicht voordelen gemeente en boekwaarden
5. 1^e Indicatie te verwachten kosten
6. Overzicht nieuwe situatie, na verhuizing

Bijlage 1.

STAPPENPLAN

Gebouw	Wat	Overleg en Besluitvorming	Gerealiseerd
<u>A:</u> Steenstraat	Leerlingen verhuizen naar locatie C. Jetseslaan Braskörf	Maart 2014 tot december 2014	1-8-2015
<u>B:</u> Kielerbocht	Leerlingen Viermaster verhuizen naar locatie Lauwers	Januari 2014 tot 1 mei 2014	1-8-2014
<u>C:</u> Kielerbocht	Slopen	Februari 2014 tot december 2014	1-10-2015
<u>D:</u> Straat Soenda	90-100 leerlingen van de Mgr. Bekkersschool (c.q. de Bekkerstee) huisvesten	Januari 2014 tot en met april 2014	1-8-2015
<u>E:</u> Kielerbocht/Steenstraat	Deel leerlingen In de Manne tijdelijk huisvesten i.v.m. ruimtetekort	Januari 2014 tot december 2014	1-8-2014 en 1-8-2015
<u>F:</u> Agaatlaan	Afstoten en z.m. herbestemmen	Januari 2014 tot december 2014	1-12-2015
<u>G:</u> Torenstraat	Leerlingen centraal huisvesten Groen van Prinstererlaan	Februari 2014 tot mei 2014	1-8-2014
<u>H:</u> Torenstraat	Slopen	Mei 2014 tot september 2014	1-10-2014
<u>I:</u> Straat Soenda	Leerlingen M. Hardenbergschool onderbouw huisvesten gebouw Beneden Westerdiep 10	Januari 2014 tot en met mei 2014	1-8-2015 (uiterlijk)
<u>J:</u> Meezenbroekstraat	Onderzoek terugleveren deel van de capaciteit aan de verhuurder	Mei 2014 tot december 2014	p.m.

Bijlage 2

Totaaloverzicht gebouwen met bouwjaar

Primair onderwijs

School	Lokalen	Bouwjaar	m ² bvo*
De Braskörf, Steenstraat	7	1990	1052
Dependance de Braskörf, C. Jetseslaan	12+2 td.	1999/2002	1968
MFC De Noorderbreedte	15	2004	2025
De Viermaster Kielerbocht	3	1971	547
Dependance de Viermaster Lauwers	15	1977	1882
De Butte	3	1884	450
De Ommewending	7	1966/1969/2006	1060
De Sleutel	5	1987	765
Westerschool (excl. 1 verhuur PSZ)	13+1 td.	1990/2001/2004	2145
Dependance Westerschool, Torenstraat	4	1929	578
In de Manne	4	1992	575
Mgr. Bekkersschool	9	1968	1287
Dep. Mgr. Bekkersstee Kielerbocht	4	1971	547
't Haimstee	8	1977	1136
De Kern	9	2006	1245
De Harlekijn, Sont (vervalt)	3	1992	742
W. Monnereau (SBO)	12	1975/1999	2048
Mgr. Hardenbergschool (ZMLK/VSO)	8	1978	1295
Dislocatie Mgr. Hardenbergschool (ZMLK/SO), Straat Soenda	8	1971	1.105
Totaal	153		22.464

*BVO = excl. tijd.units

Voortgezet onderwijs

School	Leerlingen	Bouwjaar	m ² bvo
Winkler Prins			
Jan Salwaplein	149	1980/2007	1.537
Pinksterstraat	893	1955/1998	8.931
Raadsgildelaan 1+ 11	1.016	1980/2012	12.230
Totalen	2.073		22.698
Ubbo Emmius			
Liudger	Nb	1921	750
De Voeg	Nb	1926	576
Nieuwbouw	Nb	2001	740
Totalen	256		2.066

Bijlage 3.

Overzicht capaciteit en capaciteitsbehoefte betrokken scholen en meerjarenprognose diverse scholen

School	Leerlingen per 1-1-'14	Vlgs. prognose 2010 per 1-'14	Benodigde capaciteit per 1-1-2014 o.g.v. de huisvestingsverord.: m2 /groepsruimten	Werkelijke capaciteit In m2 / gr. ruimten	Vershil werkelijk en benodigde
<u>Braskörf</u>	366	407			
C. Jetseslaan			2.041 m2; 15 groepen	2.218 /14* (incl. unit)	+177 m2
Steenstraat				1.043 / 7	+1.043 m2
<u>Viermaster</u>	328	373	1.852 m2; 14 groepen	1.886 /15	+34 m2
Kielerbocht ('71)	92		465 m2; 3 groepen	1.115 / 8	+ 1.115 m2
Lauwers	236		1.387 m2; 10 groepen		
<u>Mgr. Bekkersschool</u>	308	267	1.750 m2; 13 groepen	1.230 / 9	-520 m2
P. Bernhardln. ('68)	209		1.250 m2; 9 groepen		
Bekkersstee Kielerbocht	99		550 m2; 4 groepen		
In de Manne	104	69	723 m2; 4 groepen	575 / 4	-148 m2
<u>Westerschool</u>	357	408	1.996 m2; 15 groepen		
Gr.v.Prinstererln.				1.962 / 15 (incl. unit)	-34 m2
Torenstraat ('29)				583 / 4	+ 583 m2
<u>M. Hardenberg</u>	119	119			
Str.Soenda so ('71)	32	-	371 m2; 4 groepen (excl. vaste voet!)	1.105 / 8	+734 m2
Schoolstr. Vso ('77)	87	-	1.208 m2; 8 groepen	1.295 / 8	+ 87 m2
Wim Monnereau	115	115	1.185 m2; 8 groepen	2.048 /12	+ 863 m2
De Kern	257	219	1.493 m2; 11 groepen	1.245 / 9 *(excl. unit VCO zelf)	-248 m2
't Haimstee ('77)	168	176	1.045 m2; 7 groepen	1.136 / 8	+91 m2
Butte (1884)	27	41	400 m2; 3 groepen (=excl.kl.scholen toesl.)	450 / 3	+50m2
Ommewending ('66)	98	101	693 m2; 4 groepen	1.058 / 7	+ 365 m2
Sleutel	112	112	762 m2; 5 groepen	765 / 5	+ 3
Noorderbreedte	178	201	1.150 m2; 10 groepen	2.025 / 15	+ 875
Totalen	2.537	2.608	16.659/121	21.739/151	+5.080 / 30

Meerjarenprognose (bijgesteld a.d.h.v. feitelijke en afwijkende aantallen op 1-10-2013)

School	LLT 10-'13 + 3%	Afwijking	1-1-2017 (- %.)	1-1-2020 (-%)	Lokalen nodig/cap	m2 in 2020
Braskörf	366	-11%	360	340	14/14	2.000
Viermaster L.	328	-13,5%	315	305	13/15	1.820
<i>Mgr. Bekkersschool</i>	308	+ 15.5%	295	281	12/9	1.690
	245/10					
In de Manne	104	+ 50%	102	98	4	720
Westerschool	357	-14%	332	317	13/15	1.880
			2027:	245	10	
De Kern	257	+18%	256	242	10/9	1.485
't Haimstee ('77)	168	-4.5%	159	152	6/8	1.005
Butte (1884)	27	-34%	21	15	1/3	280
Ommewending ('66)	98	-3%	84	79	3/7	620
Sleutel	112	0%	102	96	4/5	7010
Noorderbreedte	178	-11.5%	181	170	8/15	1.250

Bijlage 4.

Mogelijke Voordelen

Gebouw	Verzekeringspremie	Overig	Totaal
Torenstraat	€ 600	€ 400	€ 1.000
Kielerbocht	€ 1.200	€ 400	€ 1.600
Opbrengst na verkoop			P.M.
Minder schades	geschat o.b.v. 2013	€ 3.500	€ 3.500
			€ 6.100

Gebouw	Boekwaarde	Onderhoud gem. p.j.
Torenstraat	€ 0	Voordeel vervalt
Kielerbocht	restant wordt toegevoegd aan Lauwers (€ 850.000 31-12-'14; looptijd ca. 30 jr.	Voordeel vervalt

Bijlage 5

 1^e Indicatie te verwachten kosten

School	Verhuiskosten (aansname)	Aanpassingskosten (aansname)	Sloopkosten incl. schone oplevering kavel (1 ^e raming)	Asbest
<u>Braskörf 6 groepen:</u>				
In 2015 verhuizing van Steenstraat naar C. Jetseslaan	€ 19.500	-		
<u>Viermaster K.:</u>			€ 70.000 (ca. 1.195 m ²)	p.m.
In 2014 verhuizing naar Lauwers 3 groepen	€ 12.500	-		
<u>In de Manne 5 groepen Jenaplan:</u>				
In 2015 verhuizen naar Steenstraat	€ 25.000	€ 7.500		
<u>Westerschool 4 gr.:</u>				
In 2014 verhuizen naar hoofdlocatie	€ 12.500			
Torenstraat			€ 22.500 (ca. 550 m ²)	p.m.
<u>MH onderbouw speciaal onderwijs</u> In 2015 verhuizen naar Boven Westerdiep 10 incl. aanpassing gebouw en renovatie	€ 19.500	€ 400.000		
Mgr. Bekkersschool in 2014 1 extra groep naar Kielerbocht en in 2015 5 groepen naar Straat Soenda	€ 16.500	€ 10.000		
Totalen	€ 105.500	€ 417.500	€ 92.000	p.m.

Bijlage 6

Overzicht nieuwe situatie, **na verhuizing** (plus uitbreiding WM?)

School	Leerlingen per 1-'14	Gecorr. prognose 1-1-2015	Benodigde capaciteit o.g.v. de huisvestingsverord.: m2 /groepsruimten	Werkelijke capaciteit In m2 / gr. Ruimten	Vershil werkelijk en benodigde
Braskörf (2015)	366	358	2.001 m2; 15 groepen	2.218 /14* (incl. unit)	+217 / -1
Viermaster (2014)	328	320	1.810 m2; 14 groepen	1.886 /15	+76 / +1
<i>Mgr. Bekkersschool</i>	308	303	1.724 m2; 13 groepen		
P. Bernhardlaan	210	208	1.250 m2; 9 groepen	1.230 / 9	0 / 0
Bekkersstee Straat Soenda (2015)	98	98	493 m2; 4 groepen	1.058 / 8	+470 / +4
In de Manne (Steenstraat 2015)	104	102	713 m2; 4 groepen	1.043 / 7	+330 / +3
Westerschool (2014)	357	346	1.939 m2; 15 groepen	1.962 / 15 (incl. unit)	+23 / 0
MH Vso	87	87	1.208 m2; 8 groepen	1.295 / 8	+87 / 0
W. Monnereau/MH	147	147	1.466 m2; 12 groepen	2.144? /12	+678 / 0
De Kern	257	255	1.482 m2; 11 groepen	1.245 / 9	-237 / -2
't Haimstee	168	165	1.031 m2; 7 groepen	1.136 / 8	+105 / +1
Butte	27	28	400 m2; 3 groepen	450 / 3	+50 / 0
Ommewending	98	85	627 m2; 4 groepen	1.058 / 7	+431 / +3
Sleutel	112	110	753 m2; 5 groepen	765 / 5	+12 / 0
Noorderbreedte	178	176	1.140 m2; 10 groepen (incl. gewichten)	2.025 / 15	+875 / +5
Totalen	2.537	2.477	16.294/121	19.314/135	+3.020 / 14